

Utlåtande 2011:177 RI (Dnr 301-302/2011)

Industriprogram för Stockholm

Motion (2011:4) av Carin Jämtin (S)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motion (2011:4) av Carin Jämtin (S) om ”Industriprogram för Stockholm”
anses besvarad med hänvisning till vad som sagts i detta utlåtande.

Föredragande borgarrådet Sten Nordin anför följande.

Ärendet

Carin Jämtin (S) har i en motion (2011:4) föreslagit att staden tar fram ett industripolitiskt program och att utvecklingen av industriområden sker i samråd med berörda företag samt de som bor i närheten.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafik- och renhållningsnämnden, utbildningsnämnden och Stockholms Business Region AB. Trafik- och renhållningsnämnden har avstått från att besvara remissen.

Stadsledningskontoret ser ingen anledning till ett framtagande av ett särskilt industriprogram i enlighet med de intentioner som läggs fram i motionen.

Exploateringsnämnden anser det tveksamt om staden har behov av ett särskilt industriprogram.

Fastighetsnämnden ställer sig positiv till att medverka till att den verksamhet som idag finns i Slakthusområdet ger förutsättningar att etablera sig i ett annat lämpligt område om den måste flyttas. Inga synpunkter gällande Lunda industriområde och Årsta Partihallar.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser att det bästa forumet att hantera denna fråga på ett mer övergripande sätt är inom arbetet med översiktsplanen för staden.

Stadsbyggnadsnämnden anser att de riktlinjer som framgår av översiktsplanen samt riktlinjerna för företagsområden får anses tillräckliga vid bedömning av utvecklingen i dessa områden.

Utbildningsnämnden tar inte ställning till motionens konkreta förslag i de olika delarna.

Stockholm Business Region AB anser att de gällande riktlinjerna för Stockholms företagsområden täcker många av de frågeställningar som motionären reser.

Mina synpunkter

Ett Stockholm med ett växande näringsliv och en dynamisk arbetsmarknad är ett Stockholm i världsklass. Forskning, innovationer och entreprenörskap är en förutsättning för Stockholms konkurrenskraft. I det ingår även en livskraftig industri.

Jag anser dock att motionen kan anses vara besvarad med hänvisning till Vision 2030, översiktsplanen, riktlinjerna för utveckling av stadens företagsområden, stadens årliga budget och återkommande lägesrapporter i form av inventering av mark samt utredningsarbetet som sker kring Slakthusområdet. De täcker mer än väl in det som motionären efterfrågar.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motion (2011:4) av Carin Jämtin (S) om ”Industriprogram för Stockholm”

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Roger Mogert* och *Tomas Rudin* (båda S) enligt följande.

Vi föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att

1. Bifalla motionen
2. Att därutöver anföras

Stockholm växer och det är positivt, samtidigt som det ställer krav på Staden. Det ställer krav på en strategi för att bygga bort bostadsbristen och skapa jobb, med det ställer också krav på en strategi för att säkerställa att Stockholm också är en dynamisk, levande och växande stad där människor vill bo och arbeta också om trettio och femtio år. Staden behöver svara på frågorna om vilka sektorer vi vill se växa i Stockholm, vilka industrier vi vill se växa och sedan hur vi ser till att det blir så.

Precis som motionen anför har Stockholms industriområden naggats i kanterna under senare år och det har saknats ett helhetsgrepp. Ett alternativ till ett eget industripolitiskt program skulle kunna vara att låta ett industripolitiskt program bli en del av Stockholm översiktsplan. Det skulle vara ett bra sätt att för Staden forma en strategi för Stockholms industriutveckling som dessutom hör samman med stadsutvecklingen i stort. Det blir då också naturligt att koppla samman industriutveckling och stadsbyggnad, inte minst genom att peka ut de geografiska platser som blir centrala för Stadens industriutveckling.

Motionen pekar också på de industriella möjligheter Stockholm har i och med den forskning som bedrivs vid Stadens lärosäten. Genom strategiska samarbeten mellan akademi och industri skulle vår stad ha alla möjligheter att bli ledande inom såväl forskning som teknikutveckling på området. Det skulle vara positivt för Stockholm som kunskapsstad, för industri och arbetstillfällen och dessutom för Stockholm som en hållbar stad.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motion (2011:4) av Carin Jämtin (s) om ”Industriprogram för Stockholm” anses besvarad med hänvisning till vad som sagts i detta utlåtande.

Stockholm den 23 november 2011

På kommunstyrelsens vägnar:
STEN NORDIN

Ylva Tengblad

Reservation anfördes av *Karin Wanngård* och *Tomas Rudin* (båda S) med hänvisning till reservationen av (S) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av *Emilia Hagberg* och *Stefan Nilsson* (båda MP) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att besluta

1. arbeta fram ett industriprogram som en del av Stockholms översiktplan
2. samt att vidare anför följande:

Att låta ett framtida industriprogram utgöra en del av Stockholm översiktplan är ett konstruktivt sätt för att finna synergier mellan Stockholms industriutveckling och stadsutvecklingen i stort. Motionen pekar på tre områden som idag är av strategisk vikt för Stockholms industri. Dessa är Slakthusområdet, Lunda industriområde och Årsta partihallar med Västberga. Slakthusområdet är ett av de i översiktplanen utpekade stadsutvecklingsområdena som i snar framtid kommer att få en annan stadsbyggnads-karaktär och som medför ett ökat behov av att finna alternativa platser för verksamheter sådana som i Slakthusområdet. Årsta partihallar med Västberga skulle kunna vara en sådan plats. Platsen har ett bättre läge än exempelvis Slakthusområdet med mer utvecklat järnvägsnät vilket gynnar en hållbar industri.

I en tid då efterfrågan på närproducerad ekologisk mat ökar kraftigt i Stockholm är det logiskt för Staden att finna möjligheter att utveckla sådan industri. Möjligheten att utveckla Årsta partihallar med Västberga till ett ekologiskt hållbart och miljövänligt industriområde bör vara en del av ett industriprogram för Stockholm.

Motionen pekar också på de industriella möjligheter Stockholm har i och med den forskning som bedrivs vid Stadens lärosäten. Genom strategiska samarbeten mellan akademi och industri skulle vår stad ha alla möjligheter att bli ledande inom såväl forskning som teknikutveckling på området. Det skulle vara positivt för Stockholm som kunskapsstad, för industri och arbetstillfällen och dessutom för Stockholm som en hållbar stad. I ett industripolitiskt program för Stockholm bör strategierna för vilka industrier vi vill se utvecklas och växa höra samman med andra strategier och mål för vår stad, en strategisk satsning på miljöteknikutveckling bör således vara en viktig del i ett sådant program.

Reservation anfördes av *Ann-Margarethe Livh* (V) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att bifalla motionen
2. Därutöver anför följande

Det borde vara självklart för en stad och en region som går ut med parollen ”En stad i världsklass” att utarbeta ett industriprogram för staden. Vi ser inte någon motsättning i ett sådant program och de planer som redan finns, utan som ett komplement.

ÄRENDET

Carin Jämtin (S) har i en motion (2011:4) föreslagit att staden tar fram ett industripolitiskt program och att utvecklingen av industriområden sker i samråd med berörda företag samt de som bor i närheten.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafik- och renhållningsnämnden, utbildningsnämnden och Stockholm Business Region AB. Trafik- och renhållningsnämnden har avstått från att besvara remissen.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 8 april 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Vision 2030 tecknar en framtidsbild där Stockholms stad fortsätter växa tillsammans med övriga Stockholm–Mälarenregionen och har ett företagsklimat i världsklass. Stockholm har idag en näringslivsstruktur som är utpräglat kunskapsintensiv med en stor tjänstesektor. Många företag har internationell inriktning med betydande utrikeshandel och verksamhet i utlandet, främst inom de starka branscherna ICT, miljöteknik, bioteknik samt bank och finans. I Framtidsutredningen från 2008 visas att tjänstesektorn lär fortsätta att öka under

kommande decennier och att företagskonsulter och övriga företagstjänster kommer att stå för en stor del av denna tillväxt.

Stadens översiktsplan innefattar ett antal planeringsinriktningar i strävan att skapa ett starkt näringsliv och utbildningssystem. Det handlar dels om att skapa goda förutsättningar för kunskaps- och tjänsteintensiva verksamheter, dels säkerställa ett brett utbud av arbetsplatser i hela Stockholm samt utveckla innovativa miljöer för högre utbildning och forskning.

Vidare anges i översiktsplanen att de av kommunfullmäktige i mars 2008 fastställda riktlinjerna för utveckling av stadens företagsområden ska vara en utgångspunkt för den närmare planeringen för respektive område. Riktlinjerna togs fram genom ett arbete som drevs gemensamt av stadsbyggnadskontoret, exploateringskontoret, Stockholm Business Region Development AB och trafikkontoret. Syftet var att ta fram riktlinjer som ett led i stadens strävan att kunna tillgodose såväl behovet av nya bostäder som företagsamhetens behov av mark och lokaler. Stadens riktlinjer för företagsområden ska ligga till grund för stadens planering av företagsområden och för stadens rådgivning till företag som ska etablera sig. Vidare ger riktlinjerna också förslag på hur företagsområden ska utvecklas, baserat på vilken verksamhet som finns idag, vilka

bostäder som finns i närheten och infrastrukturen i området. Förslaget till riktlinjerna kommunicerades med de företagsgrupper som finns i företagsområdena.

Vidare tar staden kontinuerligt fram lägesrapporter för mark- och planprojekt för arbetsplatser i staden. Stadsbyggnadskontoret, Stockholm Business Region Development AB och exploateringskontoret har sedan 1998 arbetat med inventering av mark för näringslivetableringsamt pågående bygg- och planprojekt för arbetsplatser. Inventeringen har tidigare resulterat i tre delrapporter en för västerort (augusti 1998), en för söderort (februari 1999) och en för innerstaden (augusti 1999) samt fem sammanställningar av hela Stockholms stad (december 1999, oktober 2000, december 2001 och mars 2003 och december 2006). Den senaste rapporten är från december 2008 och är främst en bruttointivering av obebyggd och lågt utnyttjad mark, men innehåller även en inventering av pågående bygg- och planprojekt för arbetsplatser och en översiktlig beskrivning av samtliga arbetsområden i Stockholms stad.

Mot bakgrund av de mål, direktiv och uppdrag som kommunfullmäktige redan har fattat beslut om i form av Vision 2030, översiktsplanen, riktlinjerna för utveckling av stadens företagsområden, stadens årliga budget och återkommande lägesrapporter i form av inventering av mark; anser stadsledningskontoret att staden redan arbetar aktivt med att skapa goda förutsättningar för ett effektivt markutnyttjande, miljöanpassat transportsystem samt goda utbildningsmöjligheter.

Motionären framhåller att staden bör ge livsmedelsindustrin i Slakthusområdet tydliga och långsiktiga förutsättningar för den fortsatta verksamheten. Den 21 juni 2010 fattade kommunfullmäktige beslut om att godkänna Vision Söderstaden 2030. Beslutet innebar att exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafik- och renhållningsnämnden samt Stockholms Stadshus AB genom S:t Erik Markutveckling AB gavs i uppdrag att inleda utrednings- och programarbete för Söderstaden samt att detta skulle ske i samråd med kulturnämnden, idrottsnämnden och berörda stadsdelsnämnder.

Stadsledningskontoret vill understryka att staden för närvarande genomför ett omfattande utredningsarbete där bland annat en näringslivsanalys ingår. Analysen syftar till att kartlägga det företagskluster som är etablerat i Slakthusområdet idag för att sedan identifiera och förstå vilka fördelar som finns med att företag är lokaliserade i kluster i just detta geografiska område. Utredningarna är en del av en lång arbetsprocess som kommer att ligga till grund för vidare beslut gällande områdets utveckling. Exploateringskontoret och stadsbyggnadskontorets preliminära tidplan är att ett programförslag bör vara klart under sommaren 2012.

Med ovanstående i beaktande ser stadsledningskontoret därför ingen anledning till framtagande av ett särskilt industripolitiskt program i enlighet med de intentioner som läggs fram i motionen.

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 14 april 2011 att besluta enligt exploateringskontorets förslag och att omedelbart justera para-

grafen.

Reservation anfördes av vice ordföranden Maria Östberg Svanelind m.fl. (S) och Clara Lindblom (V) med hänvisning till sitt förslag, *bilaga 1*.

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande daterat den 22 mars 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Utvecklingen av näringslivet i Stockholm

De övergripande principerna för Stockholms planeringsorgan att beakta olika perspektiv och intressen och väga dessa mot varandra anges i stadens Vision 2030 och stadens nya översiktsplan.

Vision 2030 – Ett Stockholm i världsklass – tecknar en framtidsbild där Stockholms stad fortsätter växa tillsammans med övriga Stockholm–Mälarenregionen och har ett företagsklimat i världsklass. Enligt visionen finns här allt från internationella storföretag inom högteknologiska branscher till små avknopningsföretag inom tjänstesektorn.

Vad gäller näringslivsutvecklingen konstateras i 2010 års översiktsplan att Stockholm idag har en näringslivsstruktur som är utpräglad kunskapsintensiv med en stor tjänstesektor. Enligt Framtidsutredningen från 2008 lär tjänstesektorn fortsätta öka under kommande decennier. Översiktsplanens planeringsinriktning härvidlag är bl.a. att skapa goda förutsättningar för kunskaps- och tjänsteintensiva verksamheter och säkerställa ett brett utbud av arbetsplatser i hela Stockholm. Vidare anges att de av kommunfullmäktige i mars 2008 fastställda riktlinjerna för utveckling av stadens företagsområden ska vara en utgångspunkt för den närmare planeringen för respektive område. Det anges också att samarbetet med de lokala företagarföreningarna ska fortsätta.

Enligt det stadsövergripande styrdokumentet ”Näringslivspolitiskt samarbete i Stockholmsregionen 2011-2015”, som beslutades av kommunstyrelsen den 24 mars 2010, är målet att bli norra Europas ledande tillväxtregion. Partnerskapet – Stockholm Business Alliance – anges vara ett exempel på hur kommunerna i regionen gemensamt arbetar för att förbättra de lokala etableringsförutsättningarna och ge bättre service till företagen, så att fler företag attraheras till att etablera sig här och bidra till regionens tillväxt.

Stockholm Business Region AB ska enligt stadens budget leda arbetet med att stärka det samlade näringslivsarbetet och marknadsföringen av Stockholm så att kommunfullmäktiges intentioner och mål uppnås. Bolaget ska bl.a. prioritera insatser för att öka antalet arbetsplatser i ytterstaden samt ta fram en arbetsplatsstrategi för söderort.

Med den näringslivsstruktur som finns i Stockholm och den ökning av framförallt tjänstesektorn som kan förväntas framöver, förefaller det exploateringskontoret svårt för staden att kunna styra näringslivsutvecklingen enligt den remitterade motionens

intentioner.

Om staden ska kunna växa i enlighet med gällande mål måste alla tänkbara möjligheter till exploateringar med både nya bostäder och arbetsplatser successivt prövas. Detta kan som anges i den remitterade motionen innebära att industriella verksamheter i vissa fall får ge vika för andra ändamål. Sådan omvandling av äldre arbetsplatsområden har skett och kommer att ske i t.ex. Hammarby Sjöstad, Norra Djurgårdsstaden och Hagastaden.

Samtidigt med dessa omvandlingar pågår arbete med att utveckla och planlägga för ny industriell verksamhet i Högdalens, Larsboda och Skrubba industriområden för att i enlighet med Söderortsvisionen stärka arbetsplatsutbudet på södra sidan av staden.

När det gäller forskning, som i förlängningen kan skapa industrisatsningar, har staden ett tydligt mål att skapa lokaler inom Hagastaden för ett planerat centrum för hög-specialiserad sjukvård och världsledande biovetenskaplig forskning för att förbättra människors hälsa – Life Science.

Utvecklingen av vissa företagsområden

Vad gäller de i motionen särskilt nämnda områdena Slakthusområdet, Årsta Partihallar, Västberga och Lunda industriområde vill kontoret framhålla att kommunfullmäktige i sina den 3 mars 2008 godkända riktlinjer för utvecklingen av företagsområdena i Stockholm, angivit hur dessa och ett flertal andra områden lämpligen bör utvecklas. Förslaget till dessa riktlinjer togs fram gemensamt av exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafik- och renhållningsnämnden och Stockholm Business Region AB och kommunicerades även med de företagsgrupper som finns i företagsområdena. Förslaget var också föremål för en omfattande remissbehandling.

Slakthusområdet

Kommunfullmäktiges riktlinjer från 2008 anger följande som lämplig utveckling.

Planeringsinriktningen i översiktsplanen är att tiden får utvisa i vilken utsträckning annan markanvändning kan bli aktuellt i Slakthusområdet. Tills vidare gäller dagens markanvändning.

Härefter har kommunfullmäktige den 21 juni 2010 godkänt Vision Söderstaden 2030. Beslutet innebär att exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafik- och renhållningsnämnden samt Stockholms Stadshus AB genom S:t Erik Markutveckling AB har i uppdrag att inleda utrednings- och programarbete för Söderstaden.

Vision Söderstaden 2030 omfattar ett stort geografiskt område från Skanstull i norr till och med Slakthusområdet i söder. Stadens ambition är att här skapa en tätare, mer mångfunktionell stadsmiljö som länkas samman med omkringliggande stadsdelar. Söderstaden ska fungera som Stockholms evenemangs- och nöjesknutpunkt.

Exploateringsnämnden gav därför, i ett utredningsbeslut den 18 november 2010, exploateringskontoret i uppdrag att i ett första skede utreda förutsättningarna för exploatering inom slakthusområdet enligt Vision Söderstaden 2030. Exploateringskontoret har tillsammans med stadsbyggnadskontoret påbörjat utredningar om slakthusområdets trafikförhållanden, olika miljöfrågor, näringslivsanalys, kulturhistorisk in-

ventering m.m. Enligt kontorens preliminära tidplan ska ett programförslag vara klart under sommaren 2012.

Årsta Partihallar

Kommunfullmäktiges riktlinjer från 2008 anger följande som lämplig utveckling.

Området är lämpligt för transportintensiva verksamheter för leverans av livsmedel.

Exploateringskontoret bedömer att industriområdet Årsta partihallar på sikt kommer att påverkas av utbyggnaden av stadsutvecklingsområdet Årstafältet. För området väster om Åbyvägen där den lite mer småskaliga grönsakshanteringen bedrivs finns för närvarande inga planer på att ändra användningssättet. Delar av det område som ligger närmast parken på östra sidan av Åbyvägen ingår i planprogrammet för en ny stadsdel (ICA:s distributionsanläggning). Området ligger inom den del av staden som i översiktplanen utpekats som innerstadens expansion, vilket gör att det är svårt att se att industriverksamheten kan vara kvar på lång sikt.

Västberga

Kommunfullmäktiges riktlinjer från 2008 anger följande som lämplig utveckling.

Den västra delen, verksamhetsområdet

I den västra delen av verksamhetsområdet är det lämpligt med blandade verksamheter med tunga transporter.

Den östra delen, terminalområdet

Terminalområdet bör reserveras för transportintensiva verksamheter. Industrispåren behålls till fastigheter i den östra delen av Västberga (närmast anslutningen). Friliggande spårområden skulle kunna användas för företagsutveckling.

Exploateringskontoret bedömer att förslaget i den remitterade motionen att ge de företag som idag finns i Slakthusområdet möjlighet till omlokalisering till Årsta Partihallar och Västberga sannolikt skulle bli förknippat med vissa svårigheter att genomföra. Partihallsområdet och Västberga är i dagsläget mer eller mindre fullt utbyggt. De tomter som idag finns för industri- och terminaländamål är antingen i privat ägo eller upplåtna med mångåriga tomträttskontrakt. Någon oexploaterad mark finns i princip inte, de få gluggar som återstår är av mycket liten omfattning och i de flesta fall endast möjliga att upplåta under kortare tid på grund av möjliga kommande behov av förändringar i infrastrukturen i området. Värt att nämna är också den i 2010 års översiktsplan uttalade viljan att terminalområdet i Västberga ska värnas i sin nuvarande funktion.

Lunda industriområde

Kommunfullmäktiges riktlinjer från 2008 anger följande som lämplig utveckling.

Den östra delen

Det är lämpligt med en utveckling mot blandade verksamheter i området. I den sydöstra delen närmast bostadsbebyggelsen är det lämpligt med icke störande verksamheter, medan mer störande verksamheter kan tillåtas i den västra delen av området intill terminalområdet. Industrispåren behålls till fastigheter närmast anslutningen. Övriga spårområden skulle kunna användas för exploatering.

Den västra delen

I den västra delen kan transportintensiva och störande verksamheter tillåtas. Krav på skyddsavstånd finns till andra verksamheter. Området får ett attraktivt läge när Förbifart Stockholm byggs. Enligt översiktsplanen finns potential för utveckling av terminalområdet.

Exploateringskontoret konstaterar att Lunda industriområde kan utvidgas något för industri enligt fullmäktiges riktlinjer. Det finns dock svårigheter i form av fornlämningar, närhet till bostadsbebyggelse m.m. Den möjliga exploateringen på gamla järnvägsspår är inte heller problemfri eftersom områdena är mycket smala.

Industripolitiskt program

Mot bakgrund av de mål, direktiv och uppdrag som kommunfullmäktige redan har fattat beslut om i form av Vision 2030, översiktsplanen, riktlinjerna för utveckling av stadens företagsområden samt budgeten, anser exploateringskontoret det tveksamt om staden har behov av ett särskilt industripolitiskt program.

Fastighetsnämnden

Fastighetsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 12 april 2011 att besluta enligt fastighetskontorets förslag och att omedelbart justera paragrafen.

Reservation anfördes av Rana Carlstedt m.fl. (S) med hänvisning till sitt förslag till beslut, *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Madeleine Sjöstedt (FP), Billy Östh m.fl. (M) och Elisabeth Svensson (C), *bilaga 1*.

Fastighetskontorets tjänsteutlåtande daterat den 23 mars 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Kommunstyrelsen har till bl a fastighetsnämnden remitterat en motion från Carin Jämtin (S) som yrkar att staden tar fram ett industripolitiskt program och att utvecklingen av industriområden sker i samråd med berörda företag inom olika branscher samt de som bor i närliggande områden.

I motionen anføres att som en följd av det ökade behovet att bygga bostäder i Stockholm så har flera industriområden naggats i kanten eller helt utrymmts de senaste 10 åren. I motionen anføres att som en konsekvens därav så har arbetsplatser försvunnit från staden och förutsättningarna för industriell tillverkning försämrats. I motionen nämns tre industriområden där det idag bedrivs industriell produktion av någorlunda storlek. Dessa är Slakthusområdet, Lunda industriområde och Årsta partihaller med Västberga. Fastighetskontoret berörs i huvudsak av vad som händer

i Slakthusområdet i framtiden där man idag är ägare av ca 30 % av fastigheterna.

Beträffande Slakthusområdet pågår det en utredning där exploateringskontoret tillsammans med stadsbyggnadskontoret ska ta fram ett förslag till områdets framtida användning. Enligt preliminära uppgifter kommer ett program att presenteras under sommaren 2012. Ett liknande tillvägagångssätt för andra specifika områden borde kunna tillämpas då frågan aktualiseras.

Fastighetskontoret ställer sig positiv till att medverka så att den verksamhet som idag finns i Slakthusområdet ger förutsättningar att etablera sig i ett annat lämpligt område om den måste flytta.

Då det gäller områdena, Lunda industriområde och Årsta partihallar finner kontoret att frågan om framtagning av ett industripolitiskt program i samråd med berörda företag inom olika branscher och de som bor i närliggande områden ligger utanför det egna verksamhetsområdet. Kontoret har därför inga synpunkter på förslaget.

Fastighetskontorets förslag

Fastighetskontoret förslår att kommunstyrelsens remiss av motion 2011:4 från Carin Jämtin (S) om industriprogram för Stockholm, besvaras med detta tjänsteutlåtande.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 22 mars 2011 att besluta enligt ordföranden Per Ankersjös (C), Jonas Nilssons m.fl. (M) och Karin Karlsbros (FP) förslag:

1. Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar föreslå kommunfullmäktige att anse motionen besvarad med vad som anförs i förvaltningens tjänsteutlåtande.
2. Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att anföra följande:

Motionären föreslår att staden ska ta fram ett industripolitiskt program i syfte att peka ut strategiska industriområden och därmed ge industrierna tydliga och långsiktiga förutsättningar för att kunna fortsätta och utveckla sin verksamhet.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden delar motionärens uppfattning att det är viktigt med tydliga och långsiktiga förutsättningar för företagen, så att arbetsmarknaden i staden kan fortsätta växa och nya jobb skapas. Denna tydlighet och långsiktighet måste givetvis genomsyra stadens arbete på många olika nivåer, och gör så också idag. Den av Kommunfullmäktige nyligen antagna Söderortsvisionen vittnar om detta.

Liksom förvaltningen anser nämnden att det bästa forumet att hantera denna fråga på ett mer övergripande sätt är inom arbetet med översiktsplanen för staden. Mot bakgrund av förvaltningens tjänsteutlåtande och det ovan sagda föreslår nämnden att Kommunfullmäktige finner motionen besvarad.

3. Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation anfördes av vice ordföranden Per Bolund m.fl. (MP), Mikael Magnusson m.fl. (S) och Stellan F Hamrin (V) med hänvisning till sitt förslag till beslut, *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Mikael Magnusson m.fl. (S) och Stellan F Hamrin (V), *bilaga 1*.

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 8 mars 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Verksamhetsområden

Vid framtagandet av den nya översiktsplanen för Stockholm, utgjorde frågan om terminal- och verksamhetsområden en av knäckfrågorna. Hur skulle man uttrycka stadens långsiktiga strategi för dessa viktiga områden? Miljöförvaltningen deltog i diskussionerna under framtagandet av översiktsplanen och påtalade vikten av att värna dessa områden.

Ur förvaltningens tjänsteutlåtande om "Ny översiktsplan för Stockholm", som MHN i huvudsak godkände 2009-01-29.

"Stockholm som företagsvänlig stad behöver företagsområden, områden för teknisk försörjning och logistik. Företagsområdena är viktiga för att Stockholm ska behålla sin innovationskraft och kunna erbjuda plats för företagande och utveckling. Förvaltningen anser att en större tydlighet behövs i vilka verksamheter som ska främjas. Företagsområden och verksamheter som är mindre transportkrävande behöver gynnas liksom innovativa företag som skapar moderna lösningar för hållbar tillväxt. Riktlinjer behövs för hur företagsområden kan utvecklas utan att komma i konflikt med det politiska målet om en fortsatt hög nivå på bostadsbyggandet."

Därutöver anförde nämnden att:

"Vi instämmer i stort med förvaltningens synpunkter och kan bara understryka vikten av att planera kommunen utifrån god kollektivtrafikförsörjning, att målkonflikterna mellan våra unika grönstruktur å ena sidan och behovet av bebyggelse eller kommunikationer i strategiska samband å den andra sidan tydliggörs samt att samlokalisering mellan företag och boende beaktas. En stad behöver både näringsliv och bostäder därför är det oerhört viktigt att finna lösningar där företagens verksamhet inte äventyras av nybyggnationer".

I Promenadstaden - Översiktsplan för Stockholm, ges den övergripande planeringsinriktningen för hur Stockholm ska utvecklas. Den ger även riktlinjer för var verksamhetsområden ska finnas och hur de ska fungera i stadsutvecklingen. I översiktsplanen har verksamhetsområden och anläggningar för stadens tekniska försörjning pekats ut. Planeringsinriktningen är att "stadens ska värna områdena genom att hålla tillräckliga skyddsavstånd till bebyggelse och vid behov pröva nya platser".

En svårighet i den övergripande planeringen av staden när många intressen ska samsas, är att hantera målkonflikter till exempel mellan bostadsbyggande och verksamheter. Översiktsplanen tar inte ställning till alla dessa målkonflikter utan hänskjuter dessa till arbetet inom respektive stadsutvecklingsområde eller detaljplan.

Förvaltningen bistår kontinuerligt stadsbyggnadskontoret i planprocessen, med underlag om vilka verksamheter som omfattas av tillsyn, deras miljö- och hälsopåverkan till exempel när det gäller bullersituationen och utsläpp till luft och vatten och hur verksamheterna kan påverkas av olika projekt.

Terminalområden

Lunda och Västberga är terminalområden som ska värnas i sin nuvarande funktion enligt den nya översiktsplanen. Förvaltningen anser att stora industriområden/terminalområden och bostäder inte bör samlokaliseras. Kring dessa behövs en störningszon utan bostäder.

Terminalområdena behöver utvecklas och effektiviseras för att klara varuförsörjningen till en växande stad. Eventuellt kan fler mindre terminaler i närförorterna behöva prövas, med liknande system för samlastning som finns i Gamla Stan. Behovet av fler mindre terminaler nära innerstaden har beaktats i översiktsplanen och är en planeringsinriktning.

Ett samlat grepp behövs för varustransporter för att minska trängsel och miljöpåverkan på luft och buller. Staden är beroende av en fortsatt och kontinuerlig försörjning med varor. Lastbilstrafiken är det trafikslag som hittills ökat mest. Varuförsörjning bör i framtiden ske med spårtrafik så långt som möjligt. Västberga och Lunda har spår kvar och ligger nära större vägar vilket gör dem viktiga att utveckla och värna som distributionscentra.

Samlastningspunkter och terminaler mellan vägar, spår och eventuella vattenvägar behövs av miljöskäl och minskad trängsel för att klara en effektiv logistik. De mest avgörande faktorerna för koldioxidbelastning från varustransporter är hur långa sträckor som körs med fossila bränslen (transportmönster och antal bilar som kör) samt fyllnadsgraden. Långväga transporter bör köras med tåg eller båt till en samlastningspunkt där kortare transporter sedan görs inom staden. Förutsättningen för att minska luftföroreningar talar för att terminaler av det skälet bör ligga i eller i närheten till staden.

Tematisk fördjupning

Till översiktsplanen planeras ett antal tematiska fördjupningar göras (till exempel om klimatanpassning, energiplan, arkitektur och parkprogram). Om ett industripolitiskt program arbetas fram, utöver de riktlinjer som finns i översiktsplanen, anser förvaltningen att det kan göras som en tematisk fördjupning till översiktsplanen.

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 31 mars 2011 att besluta enligt stadsbyggnadskontorets förslag och att omedelbart justera paragrafen.

Reservation anfördes av vice ordföranden Tomas Rudin m.fl. (S) med hänvisning till sitt förslag till beslut, *bilaga 1*.

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande daterat den 8 mars 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Riktlinjer för företagsområden

Kommunfullmäktige har i mars 2008 antagit riktlinjer för stadens 24 företagsområden. Av riktlinjerna framgår för respektive företagsområde vilken verksamhet som bedrivs i dagsläget, och vilken framtida inriktning och utvecklingsmöjligheter som området har.

I översiktsplanen som antogs i mars 2010 anges att staden bör ha en långsiktig beredskap för ett ökat behov av lokaler för företag med kunskaps- och tjänsteintensiva verksamheter. Vidare anges att de antagna riktlinjerna ska vara en utgångspunkt för den närmare planeringen av respektive område. Samarbetet med de lokala företagarförningarna ska fortsätta och särskild hänsyn tas till småföretagarnas förutsättningar.

Omvandling av verksamhetsområden/företagsområden

Stockholm har över 550 000 arbetsplatser och över hälften är i privata och offentliga tjänster. Industri och tillverkning utgöra ca 3 procent av alla arbetstillfällen. En av planeringsinriktningarna i översiktsplanen är att säkerställa ett brett utbud av arbetsplatser i hela Stockholm.

De senaste årens tryck på mark för nya bostäder har till omvandling av områden som tidigare använts för andra verksamheter. Bostäder har tillkommit kring sjukhus som Sabbatsberg, Blackeberg och Långbro. Andra områden som Hammarby Sjöstad och Årstadal har varit industri- och verksamhetsområden där tidigare verksamheter flyttats eller upphört. Ambitionen för de nya stadsutvecklingsområdena är att blanda bostäder och verksamheter, vilket i de flesta fall innebär att kontor och service blandas med bostäder.

Det kan vara svårt att avgöra när och om ett tidigare verksamhetsområde ska omvandlas. Faktorer som befintliga verksamheters utveckling och förutsättningar får vägas mot stadens behov av mark för bostäder. Förutsättningarna för ett områdes utveckling kan förändras snabbt och då behövs en flexibilitet i planeringen. Beslut om ändrad inriktning och användning av ett verksamhetsområde tas alltid på politisk nivå.

Beträffande de tre nämnda företagsområdena Lunda, Slakthusområdet, Västberga med Årsta partihallar är det endast i Slakthusområdet där det för närvarande pågår ett utredningsarbete. Kontoret arbetar tillsammans med exploateringskontoret för att göra en näringslivsanalys och utreda områdets trafikförhållanden, olika miljöfrågor, kulturhistoria med mera. Slutsatserna från det arbetet kommer att ligga till grund för vidare beslut om områdets framtida utveckling. Det finns också ett förslag från Tomas Rudin (S) om att utforma en Bomässa i Slakthusområdet.

Stadsbyggnadskontoret anser att de riktlinjer som framgår av översiktsplanen samt riktlinjerna för företagsområden får anses tillräckliga vid bedömning av utvecklingen i stadens dessa områden. Riktlinjerna kan ses över och revideras framöver om behov uppstår.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 14 april 2011 att överlämna förvaltningens tjänstutlåtande som svar på remiss och att omedelbart justera paragrafen.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 8 mars 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Nedanstående synpunkter utgår huvudsakligen från ett yrkesutbildningsperspektiv.

Inom gymnasieskolan i Stockholms stad och Stockholms län dominerar de högskoleförberedande utbildningarna stort i förhållande till yrkesutbildningarna. Ca 24 procent av eleverna på nationellt program i stadens gymnasieskolor går en yrkesinriktad gymnasieutbildning och ca 76 procent går en högskoleförberedande gymnasieutbildning.

Stockholms stad har ingen egen yrkesutbildning inom industriprogrammet, den lades ned för ett antal år sedan beroende på bristande elevintresse för utbildningen vilket i sin tur har ett samband med den struktur arbetslivet i Stockholms stad har där yrken inom tjänste- och servicesektorn dominerar.

Övriga yrkesutbildningar inom gymnasieskolan i Stockholm med nära anknytning till de verksamheter motionen tar upp är restaurang- och livsmedelsprogrammet (livsmedelsproduktion), el- och energiprogrammet (industrielektriker, styr och regler mm), handels- och administrationsprogrammet (grossisthandeln, administrativa funktioner).

Inom de högskoleförberedande programmen finns en koppling till de områden motionen tar upp när det gäller ekonomiprogrammet och det tekniska programmet

En välfungerande gymnasial yrkesutbildning förutsätter tillgång till platser i arbetslivet för det arbetsplatsförlagda lärande i den huvudsakligt skolförlagda yrkesutbildningen och inom den gymnasiala lärlingsutbildningen. Detta förutsätter i sin tur en väl utvecklad samverkan med respektive bransch.

Förvaltningen tar inte ställning till motionens konkreta förslag i de olika delarna. Förvaltningens uppfattning är att gynnsamma förutsättningar för en bransch, som medför att den på olika sätt stärks och behöver rekrytera, också ökar förutsättningarna för gymnasieskolan och den gymnasiala vuxenutbildningen att i samverkan med respektive bransch anordna yrkesutbildning av god kvalitet med bäring på de yrken som respektive bransch representerar.

Stockholm Business Region AB

Styrelsen för Stockholm Business Region AB beslutade vid sitt sammanträde den 15 mars 2011 att godkänna Stockholm Business Regions svar på remiss.

Förslag till beslut angavs av Carin Jämtin m.fl. (S), *bilaga 1*.

Förslag till beslut angavs av Cecilia Obermüller (MP) och Monia Benbouzid (MP), *bilaga 1*.

Stockholm Business Region AB:s tjänsteutlåtande daterat den 10 mars 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Stockholm Business Region delar motionärens analys att tillgången till industri- mark i Stockholms stad har minskat. Möjligheten för staden att erbjuda mark för kontors- och industriändamål är en strategisk fråga för att nå Stadens vision om ett Stockholm i världsklass 2030. Samtidigt måste hänsyn tas till den utveckling av näringslivet som skett och sker, vilket påverkar etableringsmöjligheterna för olika företag på olika sätt. Bolaget vill betona att det är viktigt att det inom staden finns plats för ett mångfacetterat näringsliv med blandade verksamheter. Visst är utveckling för företag inom tjänste- och kunskapsbranschen betydande, men inte på bekostnad av lättare industri- verksamhet. Det måste även finnas plats i staden för den typen av verksamheter.

Mark för ytkrävande och störande verksamhet är en fråga som i allt högre grad kräver en regional samsyn på markanvändning och utveckling, vilket bland annat sker inom ramen för det regionala utvecklingsplaneringsarbetet och i samarbetet Stockholm Business Alliance.

Enligt lägesrapporten Mark och planprojekt för arbetsplatser i Stockholms stad från december 2008 minskar andelen outnyttjad detaljplanelagd mark för kontors- och industriändamål inom de studerade arbetsplatsområdena. Vid det tillfället fanns byggrätter uppgående till drygt 70 000 m² bruttoarea på mark som ägs av kommunen och som inte var upplåten, främst i Akalla och Skrubba. Exploateringskontoret, Stadsbyggnadskontoret och Stockholm Business Region konstaterade i ett gemensamt tjänsteutlåtande att det finns relativt gott om mark för kontorsetableringar i Stockholm, men att mindre och medelstora företag kan ha svårare att hitta nya lösningar främst på grund av svårigheter att konkurrera med höga mark- och lokalkostnader.

De av Stockholms kommunfullmäktige i mars 2008 antagna riktlinjerna för utveckling av företagsområdena i Stockholms stad används aktivt i staden som ett instrument vid bland annat den fysiska planeringen. En viktig del i riktlinjerna har varit att förbättra områdenas fysiska skick. Genom Upprustningsprojektet har en rad företagsområden rustats sedan kommunfullmäktiges beslut. Stockholm Business Region har en nära samverkan med Företagsgrupperna i Stockholm och där samarbetar Staden för att stärka områdenas attraktionskraft. Särskilt fokus ligger på ytterstadens områden.

2010 fattade kommunfullmäktige beslut om en ny översiktsplan för Stockholms stad, Promenadstaden. I översiktsplanen tydliggörs stadens ambitioner i ett längre perspektiv avseende bland annat markanvändning. Stockholm Business Region vill framhålla betydelsen av de knypunkter som där utpekats för näringslivs- och industriändamål för att staden och bolaget ska nå de mål som utpekats i Vision 2030.

Stockholm Business Region har bland annat uppdraget att prioritera insatser för att öka antalet arbetsplatser i ytterstaden samt ta fram en arbetsplatsstrategi för söderort. I Vision Söderstaden 2030, som kommunfullmäktige antog i maj 2010, är målet att tillskapa 50 000 nya arbetsplatser på söderort före 2030. Framtidsutredningen 2009 pekar på en sysselsättningsökning i Stockholms stad motsvarande cirka 245 000 arbetstillfällen och samtidigt ska befolkningen öka från drygt 800 000 invånare till omkring en miljon invånare 2030. I det arbetet är tillgången till mark av stor betydelse. Samtidigt är det nödvändigt att nya bostäder tillkommer för att kunna attrahera människor att söka de nya arbetstillfällen som uppstår. Tillsammans med Exploateringskontoret och Stadsbyggnadskontoret arbetar Stockholm Business Region för att på bästa sätt klara de utmaningar och lösa de avvägningar som krävs för ett Stockholm i världsklass.

Redan idag finns en rad dokument som styr Stockholm Business Region och övriga bolag och förvaltningar i Staden mot de långsiktiga målen som återfinns i Vision 2030. I samband med budgetarbetet bryts dessa långsiktiga mål ned i mer kortsiktiga mål som konkretiseras i indikatorer mot vilka vi styr våra insatser. De gällande riktlinjerna för Stockholms företagsområden täcker många av de frågeställningar som motionären reser. Tillsammans med övriga styr- och inriktningsdokument har Stadens bolag och förvaltningar tydliga verktyg för att nå målen i Vision 2030.

RESERVATIONER M.M.

Exploateringsnämnden

Reservation anfördes av vice ordföranden Maria Östberg Svanelind m.fl. (S) och Clara Lindblom (V) enligt följande.

Exploateringsnämnden beslutar att tillstyrka motionen.

Fastighetsnämnden

Reservation anfördes av Rana Carlstedt m.fl. (S) enligt följande.

1. Fastighetsnämnden beslutar föreslå kommunstyrelsen tillstyrka motionen.

Stockholm växer och det är positivt, samtidigt som det ställer krav på Staden. Det ställer krav på en strategi för att bygga bort bostadsbristen och skapa jobb, med det ställer också krav på en strategi för att säkerställa att Stockholm också är en dynamisk, levande och växande stad där människor vill bo och arbeta också om trettio och femtio år. Staden behöver svara på frågorna om vilka sektorer vi vill se växa i Stockholm, vilka industrier vi vill se växa och sedan hur vi ser till att det blir så.

Precis som motionen anför har Stockholms industriområden naggats i kanterna under senare år och det har saknats ett helhetsgrepp. Ett alternativ till ett eget industripolitiskt program skulle kunna vara att låta ett industripolitiskt program bli en del av Stockholm översiktsplan. Det skulle vara ett bra sätt att för Staden forma en strategi för Stockholms industriutveckling som dessutom hör samman med stadsutvecklingen i stort. Det blir då också naturligt att koppla samman industriutveckling och stadsbyggnad vilket är naturligt och nödvändigt, inte minst för att peka ut de geografiska platser som blir centrala för Stadens industriutveckling.

Motionen pekar på tre områden som idag är av strategisk vikt för Stockholms industri. Dessa är Slakthusområdet, Lunda industriområde och Årsta partihallar med Västberga. Slakthusområdet är ett av de i översiktsplanen utpekade stadsutvecklingsområdena och de kommande åren kommer området med all sannolikhet få en annan karaktär. Då ökar behovet av att hitta andra geografiska platser att utveckla. Årsta partihallar med Väsberga skulle kunna vara en sådan plats. Platsen har ett bättre läge än exempelvis Slakthusområdet med mer utvecklat järnvägsnät vilket gynnar en hållbar industri. I en tid då efterfrågan på närproducerad ekologisk mat ökar kraftigt i Stockholm är det logiskt för Staden att finna möjligheter att utveckla sådan industri. Möjligheten att utveckla Årsta partihallar med Västberga till ett ekologiskt hållbart och miljövänligt industriområde bör vara en del av ett industriprogram för Stockholm.

Motionen pekar också på de industriella möjligheter Stockholm har i och med den forskning som bedrivs vid Stadens lärosäten. Genom strategiska samarbeten mellan akademi och industri skulle vår stad ha alla möjligheter att bli ledande inom såväl forskning som teknikutveckling på området. Det skulle vara positivt för Stockholm som kunskapsstad, för industri och arbetstillfällen och dessutom för Stockholm som en hållbar stad.

Särskilt uttalande gjordes av Madeleine Sjöstedt (FP), Billy Östh m.fl. (M) och Elisabeth Svensson (C) enligt följande.

Det går bra för Stockholm. Tillväxten är stark och arbetslösheten sjunker. Stockholms ställning är idag stark, men nya kraftansträngningar krävs för att göra Stockholm till den naturliga staden för företag att etablera sig i framför andra städer i norra Europa. Stockholm ska därför även fortsättningsvis vara en attraktiv stad för företag att starta och växa i, med en dynamisk arbetsmarknad där framtidens jobb kan växa fram. Forsknings, innovation och entreprenörskap är avgörande för Stockholms konkurrenskraft och framtidsvillkor.

Vision 2030 – Ett Stockholm i världsklass – tecknar en framtidsbild där Stockholms stad fortsätter växa tillsammans med övriga Stockholm-Mälarenregionen och har ett företagsklimat i världsklass. Enligt visionen finns här allt från internationella storföretag inom högteknologiska branscher till små avknopningsföretag inom tjänstesektorn.

Vad gäller näringslivsutvecklingen konstateras i 2010 års översiktsplan att Stockholm idag har en näringslivsstruktur som är utpräglad kunskapsintensiv med en stor tjänstesektor. Enligt Framtidsutredningen från 2008 lär tjänstesektorn fortsätta öka under kommande decennier. Översiktsplanens inriktning i detta avseende syftar till att skapa goda förutsättningar för kunskaps- och tjänsteintensiva verksamheter och säkerställa ett brett utbud av arbetsplatser i hela Stockholm.

Med den näringslivsstruktur som finns i Stockholm och den ökning av framförallt tjänstesektorn som kan förväntas framöver är det svårt för staden att styra näringslivsutvecklingen enligt motionens intentioner.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Reservation anfördes av vice ordföranden Per Bolund m.fl. (MP), Mikael Magnusson m.fl. (S) och Stellan F Hamrin (V) enligt följande.

Att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande gjordes av Mikael Magnusson m.fl. (S) och Stellan F Hamrin (V) enligt följande.

Precis som motionen anför har Stockholms industriområden naggats i kanterna under senare år och det har saknats ett helhetsgrepp. Att som förvaltningen föreslår låta ett industriprogram bli en del av Stockholm översiktsplan är ett bra sätt att för Staden forma en strategi för Stockholms industriutveckling som dessutom hör samman med stadsutvecklingen i stort. Det blir då också naturligt att koppla samman industriutveckling och stadsbyggnad vilket är naturligt och nödvändigt, inte minst för att peka ut de geografiska planer som blir centrala för Stadens industriutveckling.

Motionen pekar på tre områden som idag är av strategisk vikt för Stockholms industri. Dessa är Slakthusområdet, Lunda industriområde och Årsta partihallar med Västberga. Slakthusområdet är ett av de i översiktsplanen utpekade stadsutvecklingsområdena och de kommande åren kommer området med all sannolikhet att få en annan karaktär. Då ökar behovet av att hitta andra geografiska platser att utveckla. Årsta partihallar med Västberga skulle kunna vara en sådan plats. Platsen har ett bättre läge än exempelvis Slakthusområdet med mer utvecklat järnvägsnät vilket gynnar en hållbar industri. I en tid då efterfrågan på närproducerad ekologisk mat ökar kraftigt i Stockholm är det logiskt för Staden att finna möjligheter att utveckla sådan industri. Möjligheten att utveckla Årsta partihallar med Västberga till ett ekologiskt hållbart och miljövänligt industriområdet bör vara en del av ett industriprogram för Stockholm.

Motionen pekar också på de industriella möjligheter Stockholm har i och med den forskning som bedrivs vid Stadens lärosäten. Genom strategiska samarbeten mellan akademi och industri skulle vår stad ha alla möjligheter att bli ledande inom såväl forskning som teknikutveckling på området. Det skulle vara positivt för Stockholm som kunskapsstad, för industri och arbetstillfällen och dessutom för Stockholm som en hållbar stad.

I ett industripolitiskt program för Stockholm bör strategierna för vilka industrier vi vill se utvecklas och växa höras samman med andra strategier och mål för vår stad, en strategisk satsning på miljöteknikutveckling bör således vara en viktig del i ett sådant program.

Stadsbyggnadsnämnden

Reservation anfördes av vice ordföranden Tomas Rudin m.fl. (S) enligt följande.

Att bifalla motionen, samt att därutöver anföra följande:

Stockholm växer och det är positivt, samtidigt som det ställer krav på Staden. Det ställer krav på en strategi för att bygga bort bostadsbristen och skapa jobb, med det ställer också krav på en strategi för att säkerställa att Stockholm också är en dynamisk, levande och växande stad där människor vill bo och arbeta också om trettio och femtio år. Staden behöver svara på frågorna om vilka sektorer vi vill se växa i Stockholm, vilka industrier vi vill se växa och sedan hur vi ser till att det blir så.

Precis som motionen anför har Stockholms industriområden naggats i kanterna under senare år och det har saknats ett helhetsgrepp. Ett alternativ till ett eget industripolitiskt program skulle kunna vara att låta ett industripolitiskt program bli en del av Stockholm översiktsplan. Det skulle vara ett bra sätt att för Staden forma en strategi för Stockholms industriutveckling som dessutom hör samman med stadsutvecklingen i stort. Det blir då också naturligt att koppla samman industriutveckling och stadsbyggnad vilket är naturligt och nödvändigt, inte minst för att peka ut de geografiska platser som blir centrala för Stadens industriutveckling.

Motionen pekar på tre områden som idag är av strategisk vikt för Stockholms industri. Dessa är Slakthusområdet, Lunda industriområde och Årsta partihallar med Västberga. Slakthusområdet är ett av de i översiktsplanen utpekade stadsutvecklingsområdena och de kommande åren kommer området med all sannolikhet få en annan karaktär. Då ökar behovet av att hitta andra geografiska platser att utveckla. Årsta partihallar med Västberga skulle kunna vara en sådan plats. Platsen har ett bättre läge än exempelvis Slakthusområdet med mer utvecklat järnvägsnät vilket gynnar en hållbar industri. I en tid då efterfrågan på närproducerad ekologisk mat ökar kraftigt i Stockholm är det logiskt för Staden att finna möjligheter att utveckla sådan industri. Möjligheten att utveckla Årsta partihallar med Västberga till ett ekologiskt hållbart och miljövänligt industriområde bör vara en del av ett industriprogram för Stockholm.

Motionen pekar också på de industriella möjligheter Stockholm har i och med den forskning som bedrivs vid Stadens lärosäten. Genom strategiska samarbeten mellan akademi och industri skulle vår stad ha alla möjligheter att bli ledande inom såväl forskning som teknikutveckling på området. Det skulle vara positivt för Stockholm som kunskapsstad, för industri och arbetstillfällen och dessutom för Stockholm som en hållbar stad.

Stockholm Business Region AB

Förslag till beslut angavs av Carin Jämtin m.fl. (S) enligt följande.

Styrelsen föreslås besluta att bifalla motionen.

Förslag till beslut angavs av Cecilia Obermüller (MP) och Monia Benbouzid (MP) enligt följande.

Styrelsen beslutar att utöver tjänstutlåtande föreslå att motionen bifalls av kommunfullmäktige.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2011:4

2011:4   **Motion av Carin Jämtin (S) om industriprogram för Stockholm**
Dnr 301-302/2011

Som en följd av ökat behov av att bygga bostäder i Stockholm har flera industriområden naggats i kanten eller helt utrymts de senaste 10 åren. Detta innebär att arbetsplatser har försvunnit från staden samt att förutsättningarna för industriell tillverkning har försämrats.

Vid Stockholms universitet och högskolor bedrivs världsledande forskning inom flera områden. I samarbete med dessa är det möjligt att utveckla den stockholmska industrin till att vara världsledande och innovativ. Det kan handla om livsmedelsindustri, spetsteknologi inom miljöområdet, medicin, energi, bioteknik och andra områden.

För att denna potential ska kunna tas till vara behöver Stockholms stad ett industripolitiskt program som bland annat geografiskt pekar ut strategiska industriområden att utveckla. Genom detta kan kommunen skapa förutsättningar för ett effektivt markutnyttjande, miljöanpassade transportsystem samt goda utbildningsmöjligheter.

Staden har idag tre strategiska områden där det bedrivs industriell produktion av någorlunda storlek. Dessa är Slakthusområdet, Lunda industriområde och Årsta Partihallar med Västberga. Hur dessa ska utvecklas bör vara centralt i det industripolitiska programmet.

Ett av områdena, slakthusområdet, är ett stadsutvecklingsområde för vilket flera olika visioner har presenterats. Det gemensamma med alla dessa är att de inte omfattat också hur verksamheten som i dag finns i området ska hanteras. I slakthusområdet finns idag fler än 200 verksamma företag som sysselsätter ca 3 500 personer. Företagens samlade omsättning överstiger 11 miljarder kronor.

Den vision som beslutats om är att i Slakthusområdet skall det byggas en ny multiarena och en så kallad Matstad etableras. En matstad inriktad på kon-

sumtion av mat, snarare än produktion. Denna matstad kommer bli ett spännande tillskott för alla Stockholmare och speciellt för alla som bor i söderort. Och många Stockholmare kommer att efterfråga mat som är transporterad så kort bit som möjligt. Det är alltså också en kvalitetsfråga för konsumenterna att t ex korven är tillverkad så nära butikerna som möjligt. Men Matstaden kommer ha mycket svårt att samexistera med ett tungt trafikerat industriområde.

För att säkra tusentals arbetstillfällen och fortlevnaden för den typ av företag som finns i området bör staden ge livsmedelsindustrin i Stockholm tydliga och långsiktiga förutsättningar för den fortsatta verksamheten. Detta kan ske genom att företag som i dag finns i slakthusområdet ges förutsättningar att etablera sig i ett annat område av tillräcklig storlek. Ett exempel på ett sådant område skulle kunna vara Årsta Partihallar med Västberga, vilket bl a skulle ge möjlighet till hållbara transporter eftersom stambanan ligger i direkt anslutning till detta område som redan idag är ett industriområde.

Därutöver bör det industripolitiska programmet innehålla en utvecklingsplan för Lunda Industriområde, som i dag framförallt har grossistverksamhet och tillverkningsindustri. Det industripolitiska programmet ska titta på hur industrin i Stockholm kan bli ett föredöme vad gäller hållbara produktionsmetoder, klimatsnåla transporter och god arbetsmiljö. Det är också viktigt att dessa industriområden utformas med estetiskt tilltalande arkitektur.

Med anledning av ovanstående yrkar jag att

1. Stockholms stad tar fram ett industripolitiskt program
2. utvecklingen av industriområden sker i samråd med berörda företag inom olika branscher samt de som bor i närliggande områden.

Stockholm den 7 februari 2011

Carin Jämtin